

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bul. Reg. Ferdinand (József őherceg-ut) 4. Telefon: 151. Sürgőnycim: Közlöny, Arad. :: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona. Megjelenik naponta reggel. Kiadása és rotációs nyomása

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 1080, félévre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lei. Külföldre havonta 50 Lejjel több. :: Egyes szám 5 Lei. Vasárnap 6 Lei. :: (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint ::

XLV. évfolyam, 72. szám. * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Szombat, 1930. március hó 29

A falánk Biztosítók.

Európa minden országában napirenden van az életbiztosítások valorizációjának kérdése. Csak Romániában nem. A külföldön érzik e kérdés irányítói, hogy a biztosított felekkel nagy igazságtalanság történt. A legtöbben öregségüket igyekeztek megvédeni a bizonytalanságtól, amikor garast-garasra raktak, elvonták maguktól a betevő falatot, csak hogy hiánytalanul be tudják fizetni a biztosító társaságok pénztárába a jó, az egészséges aranykoronákat, amiket azok internacionális üzleti kapcsolatuknál fogva a háboru alatt és a háboru után is meg tudtak őrizni a megsemmisüléssel szemben.

A legtöbb nyugati országban be sem várták az intézetek az államhatalom beavatkozását, hanem a közönség iránti előzékenységből könnyen átérthető üzleti politikából önmaguk siettek, sőt versenyre keltek egymással a biztosítási kötvények valorizálására.

Még a legkezdetlegesebb állapotban a kérdés Magyarországon van, ahol ezidőszent a biztosítók csak feldolgozzák és ilyen módon átadják az államnak a valorizáció alá eső üzletállományokat és... ami a legfontosabb: befizetik 1934-ig a valorizációs alapot az államkasszába, amely aztán a felek igényeit ki fogja elégíteni.

Németországban ezzel szemben nem az állam valorizál, hanem maguk a biztosító társaságok, amelyek egymással versenyeznek abban, hogy ügyfeleiket minél nagyobb kulcs szerint elégítsék ki. A törvény csupán megszabta a valorizálás mérvét 25 százalék keretén belül és a társaságok 9—23 százalékig már meg is állapították a felértékelés arányszámát, ki-ki tehetsége szerint. A társaságok versenyéből csak a publikumnak van haszna, mert sok társaság sokkal többet nyújt ügyfeleinek, mint amennyire, ámentett vagyona aranyértékéhez képest, kötelezve volna. Hiszen a gavalléria akvizíciós eszköz lett Németországban s ez nem csak a magasabb valorizációs kulcsban, hanem abban is megnyilvánul, hogy a valorizációs előlegek fejében is súlyos milliókat fizetnek ki a német biztosítók olyan ügyfeleknek, akik a gyors segítségre rászorultak. Így pl. a nagy „Góthai” csupán 1929-ben is 12 millió márkát fizetett ki előlegekre.

A nagy biztosító társaságok a nyugaton érzik már, hogy a közönség bizalma velük szemben megrendült. Ebben a szóban, hogy *biztosítás*, benne foglaltatik a biztonság gondolata is. Aki biztosítást köt, annak valóban biztonságban kell éreznie magát. Már pedig furcsa „biztonság”, amit a társulatok produkáltak azzal, hogy zsebre vették feleik aranyait és az értéknek több mint egy harmincadára lecsökkent papírt kínálnak helyettük. A nyugati államokban tehát a biztosítási üzlet reputációját próbálják helyreállítani az intézetek, amikor önként, sőt versenytempóban végzik kötvényeik valorizációját.

Sajnos, Romániában nem történik semmi. Ez a kérdés is beletévedt a politika utvesztőjébe. A nagy külföldi intézetektől nálunk nem azt követelték, hogy adják vissza a biztosított közönségnek azokat az aranykoronákat, amelyek nem ritkán az emberélet egész munkásságának verejtékes eredményét teszik ki, hanem azt tették a társulatok feladatává, hogy erdélyi fiókjaikat nacionalizálják. Ennek a politikának pontosan eleget is tettek és markukba nevetve folytatják a zsiros díjbeszedő-üzletet anélkül, hogy a legkisebb lelkiismeretfurdalás is bántaná őket azokért az olvasatlan milliókért, melyeket békeértékben inkasszáltak ügyfeleiktől s amiket most mélyen devalvált inflációs pénzben újjáértékelésük visszafizetnek.

A kamara viharos ülésen megszavazta

Lupu megsérti Pop C. István elnököt. „Az isten pusztítsa el azokat, akik ezt a törvényt támogatják!” — Lupu dr.: „Az ország legnagyobb rémhírterjesztője Gafencu alminiszter.” — „Két orosz rádióadó bombázza bolsevista frazeológiával Bessarábiát.” — A kamara mai izgalmas ülése.

Rossz tolmácsok fordítják a törvényt a kisebbségi polgárok vallomását.

Bucurestiből jelentik: A kamara ma délutáni ülésén ismét szóba került a lapelkobzások ügye és Lupu dr. felhasználta az alkalmat, hogy temperamentumos támadást intézzen a kormány ellen. Lupu dr. kijelentette, hogy a kormány megtagadta tízéves ellenzéki multját és az ekkor tett hitvallását. Ezután a kamara áttért a rémhírterjesztés elleni törvény, illetve a szenátusban elhatározott módosítások újratárgyalására. Dr. Pistiner szociáldemokrata a javaslat ellen szólal fel, majd Madgearu pénzügyminiszter erőteljes támadást intézett a liberálisok ellen. A törvény tárgyalásánál ismét dr. Lupu jelentkezik szólásra, majd Pop C. István elnök figyelmezteti, hogy csak a szenátusban elhatározott módosításokra van joga reflektálni.

A temperamentumos Lupu dr.

Lupu dr.: Már csak udvariasságból is engedhetne beszélni, hiszen a törvény első tárgyalásánál nem voltam Bucurestiben.

Pop C. István (szeliden): Csak a házszabályok rendelkezéseire figyelmeztettem.

Lupu dr. (izgatottan): Tartsa meg a megjegyzéseit magának, hagyjon nekem békét.

A többségi képviselők tiltakoznak Lupu dr. temperamentumos hangja ellen. Ezután Lupu kifejtéi ama véleményét, hogy a törvény elfogadásába a nemzeti-párt ugratta bele a parasztpártot.

— Az isten pusztítsa el azokat, — kiáltja — akik elvették a parasztpárt eszét és rá tudták venni egy ilyen reakciós törvény támogatására. (Nagy zaj és mozgás.)

Lupu kijelenti, hogy nem történt más, mint hogy a néppárt kongresszust rendezett, ahol elpanaszolták egymásnak bajaikat.

Vaida: Ugy látszik, Ön lett az avarescanusok protektora.

Lupu: Ne szakítson félbe, mert azt tiltja a házszabály. Én különben sohasem tárgyaltam fuzióról a liberálisokkal, mint azt Önök tették. 1924-ben és 1925-ben én csak kollaboráltam velük. Az ilyen törvény a legjobb jele annak, hogy a kormány betegnek érzi magát.

Felolvassa az alkotmány 525-ik paragrafusát, amely a sajtószabadságot biztosítja és amely tiltja a lapok elkobzását. Kijelenti, hogy

„A kamara megszavazta a kormány halálos ítéletét.”

Majd dr. Lupu Nicolai folytatja beszédét. Tiltakozik a törvényjavaslat ellen, amely a közszabadságot lábbal tiporja. Kijelenti, hogyha a törvényjavaslat törvényt válik, teljes erejével fog küzdeni ellene.

Pistiner dr. szociálista konstatálja, hogy ez lesz a legreakciósabb törvény a román törvénytárban. Élesen támadja a javaslatot, majd módosítást nyújt be, amely szerint

nem az egyes miniszterek, hanem az egész minisztertanács vállaljon felelősséget a rémhírterjesztők elleni eljárás megindításáért.

Kormányunk eme közönyösségével szemben a társulatok ügyfelei a passzív rezisztenciával védekeznek. A lejárt kötvények ellenértékét nem fogadják el, amikor az intézet mai lejekben akar fizetni, egyszerűen visszautasítják azt. A közönség vár, hogy mit vár, azt

a kormány azzal vette át az uralmat, hogy szép intenciókat valósít meg, ehelyett a mult politikáját folytatja. Támadja a kormányt, amiért betiltotta a kereskedők kongresszusát, majd kijelenti, hogy

az ország legnagyobb rémhírterjesztője Gafencu közlekedésügyi alminiszter, akinek lapja, az Argus, ötezer csödről számol be.

Ez ellen akartak tiltakozni a kereskedők. Az ellenzék elragadtathatja magát, de a kormánynak mindenkor meg kell őrizni hidegvérét. Mani u a kamara tegnapi ülésén lelkiismeretlennek nevezte Bratianu Vintilát, akit jó hazafinak ismer. Inkább a besszarábiai veszedelem ellen kell védekezni.

Két orosz leadóállomás bombázta a bolsevista frazeológiával Bessarábiát.

Ami a törvényt illeti, az veszedelmesen hasonlít arra a sajtótörvényre, amelyet Iunian nem akart aláírni és inkább lemondott.

Hányadika van ma?

Voicu Nitescu sem írta volna alá. Kellett egy ember, aki felborította a rendet a kereskedelemügyi minisztériumban, a pénzügyminisztériumban és most bele akar avatkozni a hadügyminisztériumba.

A többségi képviselők Lupu eme kijelentésére állva tüntetnek Madgearu mellett.

Lupu: Hányadika van ma?

Egy hang: Március 28-ika.

Lupu: Vegyék tudomásul, hogy a jövő év március 28-ikán nem lesznek uralmon és ezt majd Madgearunak köszönhetik. Az ülés folyik.

Az interpellációk során László Dezső magyarpárti képviselő a kisebbségek anyanyelvének használata ügyében interpellált. Kijelentette, hogy

a bíróságnál esküt nem tett és rossz tolmácsok fordítják a kisebbségi polgárok vallomását.

A párisi békeszerződés biztosítja a kisebbségek nyelvhasználatát a törvénykezésben és a közigazgatásban és ezt Románia képviselője el is fogadta.

Racovita tábornok az egyetemi hallgatók tüntetéseit arra magyarázza, hogy a kormány nem támogatja kellően a diákintézményeket.

Pamfil Seicaru szerint a törvény meggyilkolja a sajtót, béklyókba veri azt.

Az emberek nem mernek mukkanni sem az utcán. A javaslat rémuralmat teremt.

„Szégyeld magad Madgearu!”

Lupu dr.: Majd a jövő kormány alatt meglátják, hogy mit cselekedtek. Vasárnap egyébként négyülést tartok, majd ott elmondom, mit teszek.

Madgearu: Ha úgy fog beszélni, mint ahogy a mult vasárnap Barladban, akkor a törvény szigorát fogjuk alkalmazni önnel szemben.

Lupu (izgatottan): Te mersz engem fenye-

még maga sem tudja e pillanatban. De várja azt az eljövendő kormányintézkedést, amelyet nem a biztosító társulatok hatalmas protektorai diktálnak, hanem az a becsületes gondoskodás, amellyel az államhatalom adós a polgárságnak.

getni? Ti akartok lakatot tenni a számra?

Madgearu: Igen. Mindenkit, aki a törvény ellen vét, annak tiszteletére fogunk megtanítani.

Lupu: Az én vállamon emelkedtetél a miniszteri székre és te még ki mered nyitni a szád?! Szégyeld magad! Szégyeld magad! (Óriási zaj.)

A többség: Rendre! Rendre! kiáltással kéri Lupu leintését. Nagynehezen jut Madgearu szóhoz, aki kijelenti, hogy a javaslat nem a sajtó ellen irányult, hanem azok ellen, akik rém- és álhíreket költöztetnek a régensztanács és az állam presztízse ellen.

Dr. Graur az Adeverul szerkesztője: Önök nem tudják, hogy mit oseekedtek. A jövő kormány alatt majd meglátják. Kormányok buknak, kormányok jönnek, de a sajtó tovább él.

Lupuék kivonulnak a szavazás elől.

Madgearu a szócélú szónokokkal pole-

A fegyelmi bizottság felmentette a fűtőházi panama gyanúsítottjait.

Reichenberg Dezső fűtőházi főnököt és társait rehabilitálta a vasut fegyelmi bizottsága. Megállapították, hogy csak kisebb szabálytalanság történt. — Tíz naptól két hónapig terjedő fizetéslevonásra békült a vádlottakat.

Fegyelmi vétségé zsugorodott a nagy fűtőházi panama.

(Arad, március 28.) Az elmúlt év őszén nagy feltűnést keltett az a vizsgálat, amit az aradi fűtőházban indítottak és Reichenberg Dezső vasuti főmérnököt különböző visszaélések vádjai miatt letartóztatták. Az első napokban nagyarányú panamákról suttogtak, milliók visszaélésekről beszéltek, míg most kiderült, hogy

mindössze kisebbarányú fegyelmi vétségek történtek a fűtőháznál, amit a bünyügyi eljárással egyidőben Bucarestben megindult fegyelmi vizsgálat állapított meg.

Reichenberg ügyében heteken keresztül tartott a vizsgálat és ezen idő alatt a főmérnök az aradi ügyészségi fogház lakója volt. A vizsgálat befejezése után Reichenberget ovadék ellenében helyezték szabadlábra, mert a vizsgá-

lat során néhány ellensége igyekezett több terhelő adatot szolgáltatni ellene.

A fegyelmi eljárás azonban megállapította, hogy semmi néven nevezendő bűncselekedet nem következett be.

Lupu (váratlanul Mirtohoz): Mirto ur mit szól ön ehhez a bölc kijelentéshez?

Mirto: Ha valakit felakasztanak, mind egy, hogy milyen minőségű a kötél.

Ezután Madgearu befejezi a beszédét és a kamara megszavazza a rémhírtérjesztők ellen szóló törvényjavaslatot. A szavazás alatt Lupu dr. több társával kivonul és ezt kiáltja a bennmaradottak felé:

— Önök megszavazták a nemzeti pártot és a Mariu-kormány határozatát.

Ezzel a kamara ülése véget ért.

Spanyolnátha,
torokgyulladás
és meghűlés
ellen véd

Panflavin-
PASZTILLA

ményt nem követtek el Reichenberg és társai.

Bucurestiből érkezett jelentések szerint tegnap döntött a bucuresti-i fegyelmi bizottság hét visszaéléssel vádolt aradi vasuti főtisztviselő fegyelmi ügyében. A bizottság előtt Stănişiu János vasuti főfelügyelő, Reichenberg Dezső fűtőházi főnök, Rimbas Romul fűtőházi al főnök, Lupsa Aurel főmozdonyvezető, Nicola Miklós fűtőházi felügyelő, Cristea János vasuti művezető, Koncz Géza műszaki tisztviselő állottak különböző hivatali visszaélésekkel és szabálytalanságokkal vádolva.

A központi fegyelmi bizottság ügyük megvizsgálása után megállapította, hogy csak kisebb hivatali szabálytalanságok történtek és ezért a tisztviselőket 10 naptól 2 hónapig terjedő fizetéslevonásra békült.

A fegyelmi bíróság határozata természetesen nagy feltűnést keltett, mert eddig az volt a vélemény, hogy a fűtőháznál nagyarányú visszaélések történtek. A Bucarestben nagy körültekintéssel lefolytatott vizsgálat után azonban ez a nagyarányúnak ígérkező panama mindössze fegyelmi vétségé zsugorodott össze.

lat során néhány ellensége igyekezett több terhelő adatot szolgáltatni ellene.

A fegyelmi eljárás azonban megállapította, hogy semmi néven nevezendő bűncselekedet nem következett be.

Májusban alakul meg Aradváros tanácsa

A tanács többségi tagjai meg akarják várni Marsieu dr. prefektus hazaérkezését.

(Arad, március 28.) Beavatott forrásból származó értesülésünk szerint a kormánypart aradi tagozatának vezetősége interveniált Bocu Sever bánáti kormányzóknál, hogy a tanács alakuló ülését májusra halassza el. Ennek fő oka az, hogy a tanács többségi tagjai azt

akarják, hogy az alakuló ülésen Marsieu Justiu dr. prefektus is résztvegyen és a prefektus most szabadságon van. A kormányzó minden bizonnyal teljesíti a kérést és így májusig nem lehet szó az aradi városi tanács megalakulásáról.

A zsidó nevek eredete.

Amióta a zsidók hazájukat elvesztették, szétszóródtak a föld minden részébe, országról országra vándoroltak s azok némelyikében, ha lehetett, letelepedtek. Néhány példával akarjuk illusztrálni azt, hogy a zsidók emigrációik alatt azoknak a népeknek neveit vették fel, melyek hazát adtak nekik. Ki gondolná, hogy még Mózes is egyiptomi nevet viselt? Mózes egyiptomi nyelven: gyermeket jelent, s ezt az utat variálták s így keletkeztek: Tutmozis, az istentudomány istenének gyermeke; Ahmozes, a holdkorong gyermeke, Ramses, vagy Ramoses: Rának, a leghatalmasabb egyiptomi istennek fia és így tovább. Miután minden bizonnyal megállapítható, hogy II. Ramses volt az az egyiptomi király, aki a zsidókat elnyomta, s hogy az ő leánya adoptálta Mózeset, így kézenfekvő az a következtetés, hogy a királyleány örökbe fogadott fiát, atyja Ramses után nevezte el Mózesnek. A bibliai héber értelmezése mely szerint Mózes annyit jelent, hogy „a vízből kivett”, népetimológia. Hetvenben, Krisztus születése után, amikor Jeruzsálem és Titus temploma elpusztultak s velük együtt a zsidó birodalom önállósága is összeomlott, vándoroltak idegen országokba a zsidók és az ott lakó népek szokásaihoz, életmódjához és erkölcséhez igyekeztek asszimilálódni. Idegen neveket vettek fel, de bibliai neveiket igyekeztek megőrizni.

A német birodalomba bevándorolt zsidóknál a középkorban némethangzású neveket találunk. A XIII-ik században egy maina-frankfurti Siisskind Wimpfen nevű zsidó, akit hatalmas vagyona tett ismertté, óriási pénzüsszeggel váltotta ki a híres Rothenburgi Meir nevű rabbi holttestét, akit Habsburg Rudolf császár halála napjáig fogva tartott, mert az több ezer hátsorsosával Palesztinába akart kivándorolni. A németországi rettenetes üldözöttségnek és el-

nyomatásnak hatásaként vándoroltak ki tömegestől a XIV-ik században a zsidók Lengyelországba. Az itt továbbra is megőrzött „Mittelhochdeutsch“ nyelvet héber és szláv szavakkal egy keverék-társzólássá, a „jargon“-ná forrasztották össze.

A középkorban a lengyelzsidók gyakran használták anyjuk nevét családi név helyett. Így például: Moses Isserles (talán Eszter fia) Beinkesles. (Bianka fia), Vögeles, Taubeles, stb. II. József császár idejében kötelezték a zsidókat arra, hogy rendes családi neveket vegyenek fel. A császár megbízott tisztviselőm mulott hogy ki milyen nevet kapjon. Ez természetesen visszaélésekhez vezetett, mert a vagyonszámba vett zsidóknak a királyi biztosok bizonyos „taxa“ ellenében az általuk kívánt neveket engedélyezték, köztük sokszor „költői nevek“ is találhatók, mint: Rosenfeld, Rosenberg, Rosenblum, Blumenfeld, Diamant, Edelstein s így tovább. Az antiszemita tisztviselők a szegényebeknek, különösen Galiciában, önkényesen osztogattak kevésbé szép neveket, így: Wasserduft, Knoblauch, etc...

A ma élő zsidó családok neveinek egy-némelyikéből kitérünk, hogy a név viselője és ősei melyik országból és városból származnak. Néhányat említünk csupán: Frankfurter, Leipziger, Berliner, Königsberger, Mannheimi, Danziger, Breslauer, Hamburger, Dessauer, Braunschweiger, Wiener, Krakauer, Lemberger, Pressburger, Venezianer, stb. Gyakoriak a népközlönyök is, mint: Deutsch, Franzos, Pollak, Schwab, Sachs, Preuss, Böhm, Bayer, Ungar, Frank, Hess, Türk, Österreicher s így tovább. Az utóbbiakból azonban nem következtethetünk mindig az ősök eredetére. Lehetséges, hogy az asszimilációs szándékát juttatta kifejezésre egy-egy család, azaz a néppel szemben, mely között élt. A környezethez való alkalmazkodást igazolják azok a felvett ősnémet férfinévek is, melyeket a Németországban élő zsidó családok fájának adtak, így: Siegfried, Sieg-

mund, Siegbert, Dagobert.

Ha a jelenlegi zsidó családok neveit bizonyos rendszer szerint sorakoztatnánk fel, a következő csoportok alakulnának: Állatnevek mint: Löwe, Fuchs, Wolf, Bär, Hase, Hirsch, Biber, Ochs, Stier, Kuh, Lamm, Wallach, Katz, Adler, Geyer, Falk, Sperber, Halm, Gans, Kapuan, stb. Melleknevek: Fröhlich, Lustig, Ehrlich, Getreuer, Sonderling, Tugendhaft, Ehrenfest, Freudmann, Goldmann, Altmann, Grossmann. Azután a foglalkozásaik szerint: Bauer, Schneider, Schuster, Bäcker, Fleischer, Goldschmied, Steinschneider, Goldner, Goldarbeiter, Mahler, Schmied, Szinez: Weiss, Schwarz, Grün, Blau, Rot, Braun, Gelb, Fuchsgelb, Lichtblau, Schneeweiss. Férnek és ércökvek nevei: Gold, Silber, Kupfer, Eisen, Blei, Stahl, Blech, Diamant, Perl, Rubin, Saphir, Bernstein, etc.

Az ilyen neveket gyakran rosszul értelmezik. Így a zsidók között számosan viselik a Reich nevet, amely nem a szegénnyel szembeni ellentétet akarta kifejezésre juttatni, hanem azt, hogy a név viselője, vagy annak őse a német birodalomból, a „Reich“-ből származik. Vannak nevek, melyek kétféleképpen értelmezhetők. Például gyakran használt a Mayer név, írható a- és e-vel. Az első esetben a latin Major, a másodikban a héber meir (annyit jelent, hogy: a világitó) szóra vezethető vissza.

Végül megemlítünk néhány keresztnevet, melyek az Ó-testamentumból származnak s amelyeket a legtöbb keresztény nép is adoptált. Többek között: Jóna (Johannes-ből), Hanna (Johanából), Elisabeth (Aaron felesége), Martha, Josef, Joachim, Immanuel, Gabriel, Raphael, Kaspar, Melchior, Balthasar, Michael, Tobias, Dina, Isabella, Ruth, Susanna, Maria, Marianna, Daniel, stb.

Mind ezek igazolják azt a nagy befolyást, amit a biblia és általa a zsidóság az emberiségre gyakorolt... Egyben pedig ezekben adtuk a zsidó családnevek rövid történetét.

Brüning Henrik dr. lett az új német kancellár.

Hindenburg elnök a keresztény szakszervezetek elnökét bizta meg a kormány megalakításával. — A szociáldemokraták ellenzékbe mennek. — Hugenberg tárgyalásai az elnökkel.

Ha nem sikerül a kormányalakítás, kiírják a választásokat.

Berlinből jelentik: A német kormányválasztás ma ideiglenesen véget ért. Hindenburg elnök egész délelőtt tanácskozott a pártok vezetőivel. A délutáni órákban aztán megtörtént a döntés.

Hindenburg birodalmi elnök ma dr. Brüning Henriket, a centropárt vezérét kancellárrá designálta és megbizta az új kormány alakításával.

Az új kancellár 45 éves, a keresztény szakszervezetek ügyvezető igazgatója és hat éve birodalmi képviselő. A kormányt valószínűleg még a mai nap folyamán alakítják meg. Kisebbségi polgári kormány alakulására van kilátás, amelyben a centropárt, a néppárt, a demokraták s a mérsékelt konzervatívok vesznek részt. Mintán a szociáldemokraták ellen-

zékbe mentek át, valószínűleg szükségparagrafussal életbeléptetik az új adótörvényt és aztán hosszú időre elnapolják a parlament ülészeit. Ha a szünet alatt sem sikerül meg egyezést létesíteni, úgy feloszlatják a birodalmi gyűlést és kiírják az új választásokat.

Berlinből jelentik: Politikai körökben sokat kommentálják azt a körülményt, hogy Hindenburg birodalmi elnök Brüning dr. távozása után Hugenberggel, a néppárt vezérével tárgyalt. Hír szerint az elnök arra akarja rávenni a néppártot, hogy vagy támogassa a kormányt, vagy tanúsítson jóindulatu semlegességet. A designált kancellár ma már meg is kezdte tárgyalásait a nemzeti párttal, akiknek sorából Schile-t akarja megnyerni közlelmezési miniszternek.

Kinevezték Aradra az új munkaügyi felügyelőt

Ternoveanu Bazilt saját kérelmére felmentették állásától. — Vádak a delegált felügyelő ellen. — A zsilvölgyi szolgálat exponáltsága miatt senki sem akarta vállalni ezt az állást. Tigareanu Liviust kinevezték a Zsilvölgy kormánybiztosává.

Angel Petrescu lett az új aradi munkaügyi felügyelő.

(Arad, március 28.) A bucaresti-i lapok újabb hosszasan foglalkoznak a zsilvölgyi eseményekkel és ennek kapcsán nagyarányu munkáselégedetlenségről számolnak be, amelyek a lapok szerint onnan erednek, hogy Tarnoveanu Bazil aradi és hunyadmegyei delegált munkaügyi felügyelő képtelen a helyzetet uralni. Tegnap az egyik bucaresti-i lap azt írta, hogy

Tarnoveanu az események láttán maga kérte volna felmentését.

A lap még hozzáfűzi azt is, hogy Tarnoveanu teljesen érdemtelenül tölti be ezt a pozíciót és a zsilvölgyi munkások között káros politikai tevékenységet fejt ki. Ezenkívül is felfüggesztett tisztviselő, akinél sokkal különb embert kíván a kényes lupeni-i helyzet.

Ennek kapcsán ma beszélgetést folytattunk Tarnoveanu Bazillal és felsoroltuk előtte a bucaresti-i lapok ellene emelt vádjait. Tarnoveanu Bazil kijelentette, hogy

a felmentésére beadott kérelem annyiban igaz, hogy mint delegált munkaügyi felügyelőnek küldetése lejáratában van és családi ügyei miatt vissza akar térni Kolozsvárra.

Annak idején, amikor Popescu Petre helyébe delegálták, ígéretet is kapott, hogy küldetése csak átmeneti jellegű lesz és visszakerül állásába. Havonta kéri visszahelyezését a minisztériumtól és valószínűleg innen származik az a hír, hogy ő maga járt el állása alól való felmentése ügyében. Elmondotta még a munkaügyi felügyelő, hogy *jelenleg politikával egyáltalán nem foglalkozik. A munkásság körében semmiféle politikai alakulatokat nem szervezett.* Ennek föltételezését is nevelésnek tartja. Ami a felfüggesztést illeti, az 1922-ben tényleg megtörtént, még pedig politikai okokból, de a Curtea de Casatie állásába visszahelyeztette és minden hivatalos eljárás megszünt ellene.

A nyilatkozatból kitűnik, hogy az aradi munkaügyi felügyelő személye körül valóban változás fog történni. Ezt igazolja a Cuvantul mai híradása, amely arról számol be, hogy Tarnoveanu Bazilt valóban felmentették állásából. A minisztertanács szerdán foglalkozott a munkaügyi felügyelő ügyével.

Az összes munkaügyi felügyelők részére felajánlották az aradi munkaügyi felügyelői állást, azonban a lupeni-i szolgálat exponáltsága miatt senki sem vállalta.

A Cuvantul szerint szó volt ekkor a régi munkaügyi felügyelő, Popescu Petre visszahelyezéséről, azonban ez nem találtkoztat tetszéssel

és végül is Angel Petrescut nevezték ki aradi munkaügyi felügyelőnek. A zsilvölgyi ügyek felelőségteljes vezetése azonban megoszlik az új beosztás szerint, mert a kormány elhatározta, hogy kormánybiztost állít a Zsilvölgye élére. Ennek a tervnek a megvalósítása már

Oriási vihar az angol parlamentben.

Negyven millió font a munkanélkülieknek. — „A szociálista kormányzás abból áll, hogy a lakosság egyik részének eltartási gondját a lakosság másik részének nyakába varriák”. Curchill éles támadása a Macdonald-kormány ellen.

Londonból jelentik: A kamara mai ülésén Miss Bonfield munkaügyi miniszter egy újabb tíz millió font sterlinges fölhatalmazást kért a munkanélkülieket segélyező alap részére. Eddig már negyven millió fontot vettek igénybe erre a célra és már ezzel is elérték, illetve ki-merítették a hitelt. A munkaügyi miniszternek ezt hangsúlyozta is, de rámutatott arra, hogy más megoldás nincs. Morrison konzervatív képviselő élesen támadta a szociálista kormányt, rámutatva arra, hogy az egész szociálista kormányzás abból áll, hogy a lakosság egyik részének eltartási gondját a lakosság másik részének nyakába varriák.

Erre óriási vihar tör ki a parlamentben. Szitkozódások, hangos kiabálások változtatták

Egy ujvidéki uricsalád megrendítő tragédiája.

Rada Frigyes dr. és Rada Antal egymásután követtek el öngyilkosságot. — A két fivér egy tekintélyes fakereskedő-cég tulajdonosa volt. — Örízetbe vették dr. Rada özvegyét, aki a tragédia hatása alatt ki akarja irtani családját.

Ujvidékről jelentik: Néhány nappal ezelőtt borzalmas öngyilkosság keltett városzerte nagy feltűnést. A Rada-féle fatelep egyik eldugott farakása mögött holtan találták Rada Antalt, a cég egyik társtulajdonosát. Karján fölvága az ereit, majd nyakát metszette el az öngyilkos és rövid néhány perc alatt elvérzett. Oriási részvét mellett csütörtökön helyezték örök nyugalomra az öngyilkos fakereskedő holttestét.

Mára újabb tragédia történt a Rada családban. Rada Frigyes dr. a néhány nappal ezelőtt öngyilkossá lett cégfőnök fivére és társa.

a Temes partján föbelötte magát és beleesett a folyóba. A víz magával karta a

ÖSMERİ MÁR ŐN A

Lysiform

LYSIFORM A LEGBÍZTOSABB FERTŐTLENÍTŐSZER-HÖLGYEK NÉLKÜLÖZHETETLEN SZERE.

MACYDANI ELADÁT: ZAHARIA & CERNĂTESCU-POPA NANI 181-BUCUREȘTI

hosszu ideje húzódtott, de a kormány másirányu elfoglaltsága miatt a döntés egyre később. Most azután a bucaresti-i jelentés szerint ebben az irányban is megtörtént a végleges döntés, amennyiben a miniszterelnök aláírta a kormánybiztos kinevezését elrendelő dekrétumot. Az új kormánybiztos Tigareanu Livius volt temes-torontáli prefektus, aki a közeljövőben át is fogja venni a kormánybiztosság vezetését.

egymást és az elnök csak nagynehezen tudta a rendet helyreállítani.

A zaj elülte után Churchill emelkedett szólásra és védelmébe vette az előző kormányt. Rámutatott arra, hogy a munkáspárt, amelyik elődjét állandóan támadta, mostan kénytelen az előző kormány munkáját folytatni. Kijelenti, hogy

a szociálista politika tisztességtelen, mert vállalták azt, hogy a munkanélküliséget meg fogják szüntetni és ígéretükből semmit sem váltottak be, ellenkezőleg a munkanélküliség egyre nő.

Demoralizálják az egész rendszert és a munkanélküliek védelmét olyan formában oldják meg, hogy időtlen-időig élhet munkanélkül és élvezheti a munkanélküli segélyeket.

holttestet és azt csak később tudták megtalálni.

Az öngyilkos özvegyét a hatóság saját érdekében kénytelen volt örízetbe venni, mert kijelentette, hogy *nem tudja elviselni a családban előfordult soroatos tragédiákat és öngyilkos lesz, előbb azonban megöli gyermekeit is.*

A két tragikus öngyilkosság anyagi okokra vezethető vissza. A fatelep ugyanis valamikor elsőrangu vállalat volt, azonban ma fizetési nehézségekre küzdött. A Rada-családban egyébként ez nem az első öngyilkosságok. Rada Antal fivére néhány évvel ezelőtt Budapesten és még két Rada-fiu Ujvidéken követett el öngyilkosságot.

Jelentkezett Kutjepov tábornok egyik elrablója.

Világosság derült az emberrablás minden részletére. — Kutjepowot elbódítva Leningradba szállították.

Párisból jelentik: Kutjepow tábornok elrablása még mindig a világ érdeklődésének központjában áll. A hetekig tartó rendőri nyomozásnak mára sikerült az emberrablás minden részletére világosságot deríteni. A francia fővárosban elterjedt hírek szerint ugyanis

egy ember jelentkezett önként a rendőrségen és elmondotta, hogy ő is részt vett a tábornok elrablásában, de a felkísmeretudalásoktól nem tudott nyugodni és bimbánóan vallomást tett.

Összes bűntársait is megnevezte és a legnagyobb

aprólékosággal elmondotta, hogyan történt a nagy port felvert emberrablás, amit fényes nappal, mondhatni a párisi közönség szemeláttára, követtek el a szovjet emberei. Elmondotta azután azt is, hogy minden úgy folyt le, ahogy előre kitervezték és

elbódítva Kutjepow tábornokot, egy orosz gőzösré szállították és éte vitték tovább Leningradba.

A megtért bűnös kijelentése szerint az orosz emigránsok vezére még mindig él és szovjet-börtönben szenved.

Megkezdődött Vilmos excsászár szenzációs sajtópere.

A Berliner Morgenpost azzal vádolta meg az excsászárt, hogy anyagilag érdekelve volt a Krupp-műveknél. — „A nép vérén gyarapodott Vilmos vagyona”. — Ma állt a bíróság elé Mandl felelős szerkesztő.

Berlinből jelentik: A törvényszék ma tárgyalta Vilmos excsászár perét, amelyet a Berliner Morgenpost ellen indított. A lap — mint ismeretes — azt írta néhány hónappal ezelőtt, hogy Vilmos excsászár anyagilag érdekelve volt a Krupp-gyárban és ezért kellett a német hadvezetésnek a Krupp-gyár hadiszereit

vásárolni, amelyek drágábbak és súlyosabbak voltak, mint más gyártmányok. Így gyarapodott az excsászár magánvagyon a nép révén. Vilmos volt császár sértőnek találta ezt magára nézve és megbízta dr. Bloch Pál ügyvédet, indítson pert Mandl felelős szerkesztő ellen. A tárgyalás follik.

Irodalom és művészet

Ujabb színházi botrány Szalmáron.

Kovács Kató és Galotta Ferenc az utolsó pillanatban lemondtak az előadást. — Botrányba fullt a konzorcium első előadása.

Szalmárról jelentik: A botrányairól híres szalmári színház — amint jelentettük — konzorciumná alakult át, amely, ahogy most kiderült, Róna Dezső kizárásával alakult meg. A konzorcium tegnapra tűzte ki első előadását, amely azonban, bár a nézőtér zsúfolásig megtelt, mégis elmaradt.

Az történet ugyanis, hogy a konzorcium terve vette Kondor Ibojának vendégszereplésre való meghívását. Ez a körülmény érthető okokból nem tetszett a botrányairól híres primadonnának, Kovács Katónak s az ő befolyása alatt a bonviván, Galotta Ferenc is kijelentette, hogy nem hajlandó Kondorral együtt fellépni. A színész-konzorcium erre egy Szentes László nevű bonvivánt szerződtetett le, akinek fellépésével tegnap ment volna a Nótáskapitány. Közvetlenül előadás előtt azonban Kovács Kató megüzente, hogy nem léphet fel és egy orvosi bizonyítványt is küldött. Mindenki tisztában volt azonban vele, hogy Kovács Kató csak a Galottával szemben vállalt szolidaritásból mondta le az előadást és ezért mikor a telt háznak bejelentették az előadás elmáradását, zugolódva fogadták a bejelentést.

Nagy a felháborodás, hogy a primadonna és bonviván, akik nagy fizetésüket még Rónától is kiharcolták, alacsony indokból megakadályozták egy előadást, amely a szó szoros értelmében kenyeret jelentett volna kollégáknak. Most csak holnap kezdődhet meg a konzorcium működése, de lehet, hogy addigra az az előadás is felborul.

Buszító és bátorító hangon tanítja meg románul a Dr. Cheresstesiu „100 újságelők” című nyelvkönyve. Kapható Kessel könyvkereskedésében.

*A Kölcsey-egyesület évről-évre felolvasó előadása vasárnap este a Kulturpalotában az eddigiekhez hasonlóan, prózában, versben és zenében, változatos és érdekes lesz. Az erdélyi magyar írókról miniaturákat fog felolvasni Ferenczy György, új verseiből fog bemutatni dr. Balogh Ernő, jellemző tanulmányt olvas fel két világhírű zeneszerzőkről: Bartókról és Kodályról dr. Szelle Károly. Ezt a számot vonzó szépséggel fogják gazdagítani dr. Kell József hegedűjátéka, Rényi Józsa és dr. Szelle zongoraelőadása, a két szerző műveiből. Mély hatásra számíthat az évről-évre utolsó előadása: dr. Kremer Miklós elnök bucsuszózata

Egy szerencsés pillanat boldoggá tehet.

Ezt a pillanatot meg kell ragadni. Már

április 16. és 17-ikén

kezdődnek az új 24-ik m. kir. osztály-sorsjáték húzásai.

I. osztály

Egész sorsjegy 161 sorsjegy negyed sorsjegy
24 Pengő 12 Pengő 6 Pengő

Ezzel szemben már egyetlen sorsjeggyel nyerhet szerencsés esetben.

500.000 pengőt (15 millió forint).

42.000 nyeremény!

Minden második sorsjegy nyer!

A megtételeket gyorsan, pontosan és diszkréten teljesíti a 32 éve fennálló

Gorzó és Társa Bankház

a m. kir. osztálysorsjegy főarúsítói

Budapest, IV. Petőfi Sándor-utca 9-11

További 30 napig fogva maradnak a Hermes-bank igazgatói.

Temesvártól jelentik: Ismeretes, hogy a fizetési nehézségek közé jutott Hermes-bank három vezetőjét Weinberg Pált, Weisz Gyulát és Wrbovski Vilmost, a bank igazgatóit, mintegy egy hónappal ezelőtt vizsgálati fogdába helyezték. A felfolyamodások nem vezettek eredményre és az igazgatók azóta az ügyészségi fogház lakói.

Most telt le az első 30 napos vizsgálati fogtság és a temesvári törvényszék Farhescu —Hiotu-tanácsát ma foglalkoztatta a vizsgálati fogtság esetleges meghosszabbításának ügye. A tanács délelőtt nem tudott eredményt hozni, mert a bírák között véleményeltérés merült fel és a tanácskozásba bevonták mint harmadik bírót délután, Popescu Péter tanácselnököt is. Nicolau ügyész ellene volt a szabadságra helyezésnek, mert a várható büntetés nagyságára való tekintettel tartani lehet az igazgatók szökésétől. A tanács el is fogadta az ügyész érvelését és konfirmálta újabb 30 napra a három bankigazgató letartóztatását.

Ghandi: „Meghalt a sóadó!”

Az indus népevezér kijelentette, hogy minden akadály dacára is eljut a tengerpartra.

Londonból jelentik: Ghandi bejelentette egyik beszédében, hogy meghalt a sóadó és hogy minden akadály dacára is el fog jutni a tengerparthoz. Az angol kormány képviselői hajlandónak mutatkoztak, hogy a minimálisra szállítsák le a só árát, azonban Ghandi nem fogadta ezt el és kijelentette, hogy még mindig marad elég adó. Ki kell tiltani — követelte — a külföldi szöveteket az országból, mert ezzel is hatmillió fontot takarít meg az ország évenként.

Jogosan nyult a végrehajtó az aradi pénzügyigazgatóság kasszájába.

Száz vagon széna története. — Az ügyvéd 500 ezer lejt foglalt le a nyitott pénztárból. A végrehajtási osztály vezetőjét elutasította a kincstár felelőszését a foglalás ellen.

(Arad, március 28.) Ennek a hónapnak az elején történt, hogy dr. Miclea Sever aradi ügyvéd Popa Livius volt aradi hadseregszállító megbízásából megjelent az aradi pénzügyigazgatóság pénztárhelyiségében és

a törvényszék rendeletére hivatkozva, végrehajtást fogantatosított és a kasszából öt-száz ezer lejt foglalt le.

A feltűnést keltő foglalás előzményei évekre nyulnak vissza. Történt ugyanis, hogy Popa Livius a hadsereg részére történő száz vagon széna szállítására kötött szerződést a kincstárral. A szénát azonban a hadsereg nem vette át, mire Popa kártérítést pert indított az állam ellen. A tábla is foglalkozott a kártérítési perrel és ötszáz ezer lejt kártérítést ítelt meg a hadseregszállítóknak.

Miclea dr. Popa megbízásából több foglalást fogantatosított a kincstár ellen, mivel azonban ezek nem nyújtották a kellő fedezetet, folytatódagos kiegészítési végrehajtást kért, amit a bíróság el is rendelt. Az ügyvéd a hivatalos kiküldött társaságában megjelent a pénzügyigazgatóságon március hó elején és közölte Caba Gyula pénzügyigazgatóval, hogy a törvényszék ítélete következtében foglalni kíván. A pénzügyigazgató ekkor arra kérte az ügyvédet, hogy három napi haladékot adjon és addig függesse fel a végrehajtást fogantatosítását, hogy ezen idő alatt táviratilag intézkedést kérjen a pénzügy- és hadügyminiszteriumból. Dr. Miclea kézzel adta meg a há-

romnapos haladékot, ennek elteltével azonban, miután a pénzügyigazgatóságtól semmi hivatalos értesítést nem kapott, a déli órákban megjelent a pénztárhelyiségben, melynek kasszájába törva nyitva volt és kötegekbe összehalmozva feküdt bennük a pénz.

A pénztárvezetőnek fölmutatták a törvényszéki végzést, majd a végrehajtó benyult a kasszába, onnan kivett ötszáz darab ezrest és az előlki formáltások után közbite, hogy ezt a pénzt föl foglalta.

A kincstár a végrehajtás ellen előterjesztéssel élt. Beadványában arra hivatkozott, hogy a foglalás törvénytelen, mert csak egy-két év múlva történhetett volna még törvénytörvényesen a foglalás, amikor már jogerős ítélet döntött és mikor már az állam a költségvetésbe ezt az összeget fölvette.

Má foglalkozott ezzel a felelőszéssel Buródanu, a végrehajtási osztály vezetője és a kincstár felelőszését elutasította.

Az elutasító végzés indokolásában kimondja, hogy ez a kérdés tisztán a végrehajtást elrendelő bíróság hatáskörébe tartozik és

a törvényt nem sértették meg akkor, amikor a végrehajtást fogantatosították.

Ezen határozat után dr. Miclea kérte a letétbe helyezett félmillió lej kiutalását, amit a törvénytörvényesen a közeli napokban el is fog rendelni.

Lady.

Es néha amint elhaladsz

egy parfüm illata csap meg, s a szépség és a végyhyak egész világot ébreszti fel benned, amely szívedben a női lélek mélységeibe vezet. De ha az illat olyan, mintha sohse érezted volna még, akkor

Rouge et noir

kell lennie és ha odanézel és a nő bőre gyöngéd és bársonyos, úgy a Rouge et Noir puder és arc krém által lett azzá.

Eau de Cologne - Parfum - Poudre - Creme
Csakis eredeti csomagolásban.

Elképzeltetlennél kellemes meglepetésben részesül a "Rouge et Noir" cikkek vásárlásánál. Érdelklödjék az Őr illatszerezésénél aki készséggel szolgál felvilágosítással.

Titkos Ilona főszereplője Mi történt Esterházy gróf váltója körül? a budapesti arisztokrata-botránynak?

A volt miniszterelnök gondnokság alá akarja helyezni unokaöccsét Titkos Ilona miatt.

Ma szabadlábra helyezték báró Watzdorff Konrádot.

A magyar főváros társadalmi életét most az a nagyszabású botrány tartja izgalomban, amely Esterházy Tamás gróf százezer pengős váltója körül keletkezett és amelynek folyományaképpen báró Watzdorff Konrádot váltóhamisítás gyanúja miatt vizsgálati fogságba helyezték. A regényes háttérű bűnügy szereplői révén kiemelkedik a megszokott esetek kategóriájából.

Budapest legfrissebb szenzációjának ugyanis igen előkelő és érdekes szereplői vannak, még pedig nagyon pikáns összefüggésben.

Ott találjuk a szereplők között gróf Esterházy Móricot, Magyarország volt miniszterelnökét, a gyöngyösi úton megbuktatott gróf Tisza István helyébe ültetett IV. Károly király, azután ennek unokaöccsét, gróf Esterházy Tamást, a mesésen gazdag tatai urat; Titkos Ilonát, a magyar színházzáró közönség kedvencét; báró Watzdorff Konrád devecseri földbirtokost és Polefko Mária mondaine táncosnót, Budapest éjjeli életének körülrajongott „Ria”-ját.

Titkos Ilona úgy került az érdekes ügy szereplői közé, hogy már hónapokkal ezelőtt baráti viszonyba került Esterházy Tamás gróffal. Állítólag azóta sem lazult a nagyszerű művésznő és az előkelő magyar mánás között a baráti ragaszkodásnak ez az ideális kapcsolata, amely a teljes kölcsönösségen alapult, amiként ez a 100.000 pengős váltó regényes történetéből is kitünik.

NE TÖRJE A FEJÉT

hogyan szerezze be tavaszi szükségleteit

JELENTKEZZEN

az Aradi Iparosok Hitelszövetkezeté

Áruhitelosztályánál,

amelynek bevásárlási könyvecskéivel

KÉSZPÉNZÁRON

vásárolhat 54 legelőkelőbb aradi cégnél

6 HAVI RÉSZLETRE

Jelentkezés naponta 9-12 és 3-6 óráig az Aradi Iparosok Hitelszövetkezeté Áruhitelosztályánál, v. Weitzer és Batthyány utcák sarkán.

Ennek a váltónak rövid története az, hogy gróf Esterházy Tamásnak az elmúlt hónapban a szokottnál is több pénzre volt szüksége, még pedig olyan sokra, amennyi még a hatalmas hitbizomány jövedelméből sem lehetett. Kénytelen volt a gróf váltóköcsönöket venni igénybe és így

több tételben kb. 700.000 pengő névértékű

Esterházy-váltó került forgalomba, amelyeknek elhelyezésénél gróf Esterházy igénybe vette legjobb barátjának és birtokos szomszédjának, báró Watzdorff Konrád devecseri földbirtokosnak segítségét. Időközben gróf Esterházy rendezte a váltókat, de nem tartotta kívánatosnak azt, hogy nagybátyja, gróf Esterházy Móric volt miniszterelnök tu-

Ezer munkást elbocsátottak a Zsilvölgyében.

A bányavállalatok újabb leépítésre készülnek. — Izzgatott hangulat a zsilvölgyi munkások között.

(Arad, március 28.) Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy a zsilvölgyi munkásszervezetek értekezletet tartottak, amelyen határozatot hoztak arra vonatkozólag, hogy ha a kormány nem szünteti meg a zsilvölgyi munkáselbocsátásokat, akkor a szervezet vezetői a nyomorba jutott munkásság elkeseredett lépéseire nem vállalkoznak a felelősséget. Határozataikról táviratilag értesítették Maniu miniszterelnököt, aki intézkedést helyezett kilátásba a munkáselbocsátások megszüntetésére és figyelmeztette a bányavállalatokat, hogy tartsák be azt a határozatot, amelyet legutóbb a munkaügyi miniszteriumban hoztak. E szerint ugyanis a bányavállalatoknak mindent el kell követniök, hogy munkaalkalmat teremtsenek a munkásoknak.

A munkásszervezetek munkáselbocsátási aggodalma nem volt alaptalan és dacára a kormány közbelépésének, a zsilvölgyi bányavállalatok újabb munkásredukcióra készülnek. Értesülésünk szerint

április első napjában nagyarányu elbocsátások fognak történni a vállalatoknál és a felmondásokról már értesítették a munkásokat.

A munkaügyi miniszterium ma hivatalosan megcáfolja, hogy a leépítés 2000 munkást érintene, de

elismer 1000 elbocsátást és ez a szám körülbelül meg is felel a valóságnak. Lonean ugyanis április elsejére 38. harmincadikára 250 elbocsátás történik, ezenkívül egy

domást szerezzen tartozásainak erről a tételéről. Erre a titkolódzásra már csak azért is szükség volt, mert a volt miniszterelnök csak a választójog kérdésében live a titkosságának és annál vehemensebb ellenvetéseket tett unokaöccsének Titkos Ilonával való kapcsolata miatt. Ezen a téren olyan messzire ment el, hogy

egyszerűen gondnokság alá való helyezéssel fenyegette meg, ha nem szakít a művésznővel és gróf Esterházy Ferenc sorsára emlékeztette, akit ugyancsak gróf Esterházy Móric regulázott meg egy kis kuratélával.

Igy azután a kényes váltók is titkossá váltak és ez tette lehetővé báró Watzdorff számára azt, hogy a már beváltott váltók közül egy 100.000 pengő névértékű darabot a saját barátnőjének, Polefko Mária-nak, a híres „Ria”-nak kezéhez juttasson el. Ria adta át a váltót értékesítésre a két pénzügynöknek, Geszti Károlynak és Deutsch Salamonnak, akik annak a figyelmeztetésnek dacára, hogy ne kíséreljék meg a „regényes háttérű” váltónak agnoszkálását, leutaztak Tatára, de itt a gróf jószágigazgatójának, báró Neunstein Ferdinándnak karjai közé szaladtak, aki nagyon szigorúan fogta fel az esetet, semmiképpent sem mutatkozott hajlandóságot a „regényes háttér” méltányolására.

A jószágigazgatót az energikus fellépésben Titkos Ilona is támogatta.

még pedig talán azért, mert báró Watzdorff és gróf Esterházy Tamás eddig annyira elválaszthatatlan barátok voltak, hogy még az éjszakai lokálokban sem lehetett őket külön-külön látni és a szép Ria is egyformán kedves volt mindkettőjükhez. Érdemes volt tehát energikus módon tisztázni azt a kérdést, hogy kitől is kapta Ria a 100.000 pengős Esterházy-váltót? Így került az ügy először a tatabányai csendőrök kezére, akik lefoglalták a két pénzügynököt és fogva is tartották mindaddig, amíg be nem igazolták eljárásuk jogszerűségét.

Budapestről jelentik: A vádtanács ma szabadlábra helyezte Watzdorff Konrád bárót. A vádtanácsi döntés indoklása az, hogy a gróf a vizsgálóbíró előtt rendkívül ingadozó vallomást tett, ezenkívül pedig a bárónak bejelentett lakása van és büntetlen előéletű. Most irásszakértők fogják eldönteni, hogy a váltó Esterházy gróf aláírása szerepel-e és a szakértői vélemény dönti el az ügy további fejleményeit.

— Április első hete katasztrófáinak igérkezik a zsilvölgyi munkások között.

alvállalkozó is leépít 140 munkást. Petrozsényben harmadikára és negyedikére 63. Luppenben hatodikára 175. Vulcanban tizedikére 318 munkás kerül B-listára.

A munkanélküliség tehát a tél lezajlása után is emelkedik és a hangulat a munkások között újabb elkeseredett. Szó van ugyan arról, hogy közutak építése révén nyújtanak munkalehetőséget a munkanélküli munkásoknak, sőt a szurdaki-út javítására már meg is szavaztak 30 millió lejt, azonban egyelőre az

április első hete katasztrófa erejével súlyosodik a Zsilvölgy felett.

Az aradi mozik mai műsora.

CENTRAL MOZGÓ. Ma, szombaton pontosan háromnegyed 5, 7 és egynegyed 10 órakor a hangos filmek csodálatos remeke NOÉ BARKÁJA, Kertész Mihály mesteri rendezésében. Főszerepekben: Dolores Costello és George O'Brien.

SELECT MOZGÓ 5, 7 és 9 órakor az ÁLARCOS VÉNUSZ. Főszerepekben: Arlette Marchal, Dita Parlo, Wladimir Gaidarow és Heinrich George.

ELITE MOZGÓ. Premier. FARMERÉK RÉME. Főszerepekben: Tarzan a fehér csodáló és Ken Maynard a világ legjobb lovasa.

GRÁDISTE MOZGÓ 7 és 9 órakor utoljára Anny Ondrával a főszerepben ÉVA LÁNYA

H I R E K.

„Licitatie de vanzare.”

Amikor a ma gyermeke végrehajtották látszik...

Régen volt, még a jó bekeldőben, amikor egy kis gyermekesapat hangos kiáltozással zajos harcriadói kavarták fel uccáknak csendjét. Ott szaladgátam én is a vidéman játszadó gyermekek között. Gondtalanok voltunk, tele jókedvvel és nem ismertük még az életet. Mindnyájunknak fején katonasapka, csákó, oldalunkon kard, vállunkon puská és trombitaszó, dobpergés között vonultunk végig az uccán ki a szállókba, ahol azután megkezdődött a játékháború. Így ment ez napról napra és akkor voltam én is legboldogabb, ha fejemre húzhattam csákómat és büszkén kommandiroztam kis szakaszomnak:

— Eins... zwei... drei... zwei... halt... Doppelpfeilhen rechts um...

Egyik tiszt-nagybátyám tanított meg ezekre a kommandókra és említett nagy respektusom volt a fiuk között és ennek köszönhettem, hogy „százados” rangban szakaszparancsnoknak választottak meg. (A mi kis hadseregünk abban az időben titkos szavazással választotta parancsnokát.)

... és később jött a háború, a nagy világégés, százezreknek és százezreknek frissen kiömlött vére áztatta a csatamezőket. A háborús évek gyermekei, kiket magával ragadott a vitéségi érmek csillogása, még nagyobb vehemenelával játszották odahaza a háborút, a világfelfordulás utáni pacifista szellem valahogy a gyermekek lelkében is humusra talált és azóta gyermekeink már csak ritkán játszanak katonásdit. Ujabb játékokat termelt ki a legutolsó tizesztendő. A minden iránt fogékony gyermeki lélek lépést tart nemcsak a technika fejlődésével, hanem a gazdasági válság szomorú következményeivel.

Ma egy aradi barátomat látogatlam meg. Jómódu, szinte vagyonos ember, aki elmesélte, hogy egy háromezer lejes, állítólagos adóhátteret megvesztettek. Kénytelen-kelletlen kifizette a háromezer lejt, ami véleménye szerint nem volt indokolt. A végrehajtó, az állami jazz-dobos azonban, nem szerzett tudomást a befizetésről, mert megjelent barátom házána és tegnap licitálni akart. A félreértés azonban hamarosan kiderült és a „jazz” anélkül, hogy megszólalt volna, továbbállott, hogy máshol szolgáltatson zenét.

Barátom öt esztendő kis fia — nevezzük talán Gabikának, hiszen a név nem is fontos — végighallgatta ezt a diskurzust és különös nagy érdeklődéssel nézte az állami jazz-dobos hátán lelógó szerszámot.

Mára azután Gabika is eövette dobját, fejébe nyomott egy egyensúlyt és odaállott apja elé.

— Apuka drága, — mondotta — kimegyünk a Fräuleinmal a parkba játszani. A fiuk már künn várnak.

— És mit fogtok játszani? — kérdeztük egyszerre töle

Gabika egy pillanatig gondolkozott, azután megszólalt:

— Licitatie de vanzare.

... és am a gyermekeknek játék, az a tulajtott adóktól agyományozott adófizető polgároknak szomorú valóság.

Ferenczy György.

Ivan Mosiukine

— Mária királyné utca. Bucarestből jelentik: Mária királyné és Beana hercegnő elhagyták Cairót és vonaton Palesztinába, majd onnan Konstantinápolyba mentek. Visszatérésük április 15. előtt aligha várható.

— Averescu údüni megy Olaszországba. Bucarestből jelentik: Averescu április 1-én Olaszországba megy, ahol kurát tart. A néppárt áprilisi értekezletét májusra halasztották, de lehetséges, hogy a vezér távolléte miatt még későbbre kell kitolni.

Stalint meggyilkolták?

Egy másik jelentés szerint a diktátor csak könnyebben sérült a meg-

(Varsó, március 28.) Egy vilnai lap eddig meg nem erősített jelentése szerint tegnap délután Stalint ellen a moszkvai Kremben gyilkos merényletet követtek el. Az egyik katonai fegyverrel a diktátort agyonlőtte. Ez a jelentés, amely Rigába is érkezett, óriási feltűnést keltett. Rigóban megkísérelték, hogy Moszkvával telefonon érintkezésbe lépjenek, ez azonban nem sikerült. Egy másik jelentés szerint valóban elkövettek Stalint ellen merényletet, de a diktátor csak könnyebben sérült meg.

Letartóztatják az Averescu-párt egyik vezetőjét.

Bratianu nem megy többé a régenstanács elé, mert ott legutóbb hüvös fogadtatásban részesült. — Meisner volt néppárti miniszter audienciájának eredménye lehangozta a néppártot. Bratianu holnap válaszol Maniu beszédére.

Bucarestből jelentik: A lapok hosszasan foglalkoznak a néppárt és a liberálisok offenzívája következtében támadt új helyzetéről. A Lupta szerint a Maniu-kormány azzal fog válaszolni a támadásokra, hogy

beváltja ígéreteit, amelyeket az ország gazdasági újjáépítése kérdésében tett és ilyen módon fogja bebizonyítani az országnak, hogy kitűzött céljaitól semmimé tántorítja el. A Facla szerint Averescu tábornok elhatározta, hogy megszakit minden összeköttetést a liberálisokkal, mert nem kapott semmi választ az együttműködési ajánlatára. A lap szerint a tegnapi minisztertanácsban Maniu Gyula a következőket mondotta:

— Amíg a régenstanács és az ország bizalmát élvezük, kormányon maradunk.

A miniszterelnök kijelentette, hogy könyörtelenül végre fogja hajtani az új rendtörvényt, tekintet nélkül arra, ki lesz az áldozat. A törvény színe előtt teljesen mindegy, hogy valaki volt miniszterelnök, vagy pedig egyszerű polgár — mondotta a miniszterelnök — és ezért a törvényt mindenkivel szemben alkalmazni fogjuk. Az ellenzéki kampányt törvényes kereteken belül kell folytatni, a nemzeti-parasztpárt emlékeztetés gyulafehérvári gyűlésén sem akart anatchiát teremteni. A lap értesülése szerint

Ahastasesou volt képviselőt, a néppárt egyik vezetőjét valószínűleg letartóztatják a kongresszuson elmondott beszéde miatt.

Az Adeverul érdekes cikket ír a helyzetről. Averescu tábornok a hatalom átadását követeli — írja a lap — de kitől? A néptől nem, mert a választások alkalmával a néppárt megbukott. A régenstanácsról szintén nem követelheti, mert ezt

— Lange Keresztély dr. Budapestre érkezett. Budapestről jelentik: Ma este Budapestre érkezett Romániából dr. Lange Keresztély, az Interparlamentaris Unió főtitkára, akit ünnepélyesen fogadtak. Ez alkalmából az Interparlamentaris Unió magyar tagozata rendkívüli ülést tart, amelyen Lange dr. francia nyelven előadást tart.

— Elítélték egy borbélylegényt, aki királyi hercegnek adta ki magát. Waldenburgból jelentik: A törvényszék ma négy évi fegyházra ítélte Willy Hildebrand borbélylegényt, aki királyi hercegnek adta ki magát és Vilmos császár nevével szélhámoskodott.

— Letölték az amerikai csempészkirályt. Newyorkból jelentik: Ma letölték az uccán Giuseppe Paramovicsot, az amerikai alkoholcsempészek királyát. A gyilkosságot a hírhedt csempész egy ellenfél féltékenységéből követte el. Paramovics elegáns világi volt, akinek egyedül a nyakkendőjét 15.000 dollárt értek.

— Az oltási készülék rácselt a moreni-i szondatűzre. Moreniből jelentik: A moteni szondatűz súlyosbodott. Az oltási készülék rácselt a tűzre, amely most már számos kisebb helyen is lángol. A készüléket nem tudják elmozdítani a tűz közepontjáról, mert a közelében dolgozni teljesen lehetetlen.

Brigitte Helm

— Budapestten lesz a jövő évi internacionális idegenforgalmi gyűlés. Párisból jelentik: A nemzetközi idegenforgalmi társaság központi tanácsa nagy szótöbbséggel mai ülésén elhatározta, hogy a jövő évi gyűlést Budapestten fogja megtartani.

Anya és gyermeke sugárzik az örömtől, mert a kellemetlen tüz csukamájolaj helyett megváltás a jóízű DEMALT. — Egy doboz ára 77 Lel.

az intézményt témadta beszédében. Így tehát nem lehet megállapítani — mondja az Adeverul — kitől akarja kérni Averescu a kormányhatalmat. A liberálisok ezzel szemben nem mondják ki nyíltan, hogy a kormányt akarják, csupán Maniut távozását követelik. A kormánynak az a kötelessége — fejezi be a lap — hogy tisztázza a helyzetet a régenstanácsal és a saját pártjával. S meg kell tennie a lépéseket a rend helyreállítására. Haladéktalanul, mert sok ideje nincs.

A Civantul szerint Bratianu Vintila kijelentette, hogy nem akar kihallgatáson megjelenni a régenstanácsnál.

A pártvezér megsértődött a legutóbbi hüvös fogadtatás miatt, amelyben ott részesült a pártjának minden rábeszélése dacára sem hajlandó engedni.

Duca és Argetoianu ezért őt teszik felelőssé, ha a liberális párt nem kerül kormányra, mert azt csak a vezér mekakassága eredményezi. Bratianu Vintila kijelentette, hogy nem hajlandó más elvet szerint vezetni a pártot, csupán a maga nézetei alapján. Ezért — fejezi be a lap — a liberális párt teljesen tájékozatlan az irányban, mit hoz a holnap.

Bucarestből jelentik: A liberálisok holnap újra értekezletet tartanak, amelyen

őli fog szólni Bratianu és válaszol Maniu parlamenti beszédére.

Bucarestből jelentik: Az Adeverul és a Lupta szerint az Averescu-párt igen depimált, mert Meisner volt miniszter tegnapi régenstanácsai audienciáján meggyőződhetett arról, hogy a régenstanács teljes bizalommal van a jelenlegi kormány iránt.

— Halálozás. Özvegy Pless Alfrédné, szül. Ausländer Herminia, aradi uriaszszony, ma reggel 49 éves korában meghalt. Az elhunyt alig néhány héttel ezelőtt vesztette el férjét és családja iránt általános a részvét. Temetése vasárnap délután lesz a Zrínyi- és Lázár Vilmos-ucca sarkán lévő gyászházban.

— Egy évi börtönre kéték egy kolozsvári ügyvédet. Clujról jelentik: Dr. Caba Vasile cluj ügyvéd állott ma vádlotként a cluj törvényszék előtt. Az ügyvédet azzal vádolták, hogy egyik klientsének 135 ezer lejt uzsorakamat mellett kosztbaadta és azzal nem számolt el. A törvényszék bűnösnek találta és egy évi börtönre, valamint három évi hivatalvesztésre ítélte az ügyvédet.

Köhögési inger, rekedtség

ellen használjunk dr. Földes-féle Iltó-cukorkát. Legjobban dezinficiálja a szájüreget. Készíti dr. Földes-gyógyszertár, Arad.

— A köztisztviselők nem különörázhatnak. Ma rendelet érkezett az aradi közigazgatási hatóságokhoz, amelyben a belügyminisztérium egy régi szokást szüntet meg. A rendelet, melyet minisztertanácsai határozat alapján adtak ki, megszünteti a köztisztviselők túkoradját, kimondva, hogy a folyó ügyeket kizárólag a hivatalos órák alatt lehet elintézni. Naponta hét órát kell a köztisztviselőnek dolgoznia és külön honórátumot csak speciális ügyek elintézéséért kaphat. A miniszteri rendelet alaposan megcsökkenti az aradi köztisztviselők jövedelmét, mert eddig fizetésüknek egy tekintélyes hányadát kapták különórák címén.

Heinrich George

LEGUJABB.

Egy bordeauxi konzervgyár összeomlott.

Bordeauxból jelentik: Ma délután az egyik konzervgyár gyümölcslekvár-készítő üzeme, abban a pillanatban, amikor a munkálatokat akarták venni, összeomlott. Hét munkás

megsebesült. A szerencsétlenség oka az, hogy a legutolsó időben történt áradások alkalmával a Garonne folyó vize megázította az épület alapjait.

Letartóztatták a Fonciera Française igazgatóit.

Párisból jelentik: A Fonciera Française igazgatósága és felügyelő-bizottsága ellen már 1924. óta folyik a vizsgálat sikkasztási ügy-

ben. A vizsgálóbíró ma elrendelte az igazgatók letartóztatását. A bank 160 milliótól be-
kért iratoknak súlya meghaladja a 40 tonnát.

Eltörölték a halálbüntetést az angol hadseregben.

Londonból jelentik: Az angol hadsereg szolgálati szabályzata a jövőre eltörli a halálbüntetést az ellenség előtt tanúsított gyáva-
ság és az őrhely elhagyása esetében és csak kényszermunkát állapít meg ezek büntetésé-

re. A halálbüntetést csak megszállott hely szegyezteljes feladása, a fegyvernek az ellen-
ség előtti elhajigálása és olyan esetekben tart-
ja fenn, amelyek az angol hadsereg hírnevét
vagy sikerét veszélyeztetik.

— Két évi fegyházra ítélték a kolozsvári víz-
művek volt igazgatóját, Clujról jelentik: A cluj
törvényszék ma ítélezett Savu József volt cluj
vízműigazgató felett, akit kétféle lej hűtlen
kezelésével vádoltak. A törvényszék beigazolta
vette a vádakot és két és fél évi fegyházra ítélte
Savu Józsefet.

— Egy francia repülőgép kényszerleszállása
Romániában. Bucurestiből jelentik: A vlasca-
megyei Corbeanca község mellett tegnap kény-
szerleszállást végzett egy francia repülőgép, ame-
lyet egy francia tiszt vezetett. A gép motorhibá-
ját négy óra alatt kijavították és azután rendben
folytatta a repülést az utját.

— Földalatti illemhelyek Budapesten. Bu-
dapestről jelentik: Törvényhatósági és műszi-
ki körök már régen foglalkoznak az uccai il-
lemhelyek föld alá süllyesztésének gondolatá-
val. Ez most megoldást fog nyerni, amennyi-
ben már az első zöld házikornak a föld alá sül-
lyesztésére kiadták az építési engedélyt és ezt
követni fogják a többi uccai illemhelyek is.

— Revolveres szerelmi dráma egy budapesti
uccán. Budapestről jelentik: Ma délután revolve-
res szerelmi dráma játszódott le a Nagymező-
uccában, a Fővárosi Operettszínház előtt. Fried-
mann Ferenc kereskedősegéd féltékenységből
többször rálőtt Rothstein Ilona laboránsnőre, aki
véresen összeesett. A leányt életveszélyes sérü-
lésekkel kórházba szállították, a kereskedősegédet
pedig a járőrök rendőrnök adták át.

— Mozgóképek egy aradi cég kirakata-
ban. Ma este 9 órakor a Bloch H. papírkeres-
kedés kirakata előtt nagy tömeg gyűlt össze.
Eastmann—Kodak-cég bucuresti-i vezérkép-
viseletének megbízottja Brassó, Nagyvárad,
Csernovitz, Prahova, stb. városokon keresztül
tett utazásai folyamán Cine—Kodak (modell
D) mozgóképek felvételeket készített. Ezeket a
felvételeket ma este a Bloch H. papírkereske-
dés kirakataiban egy Kodascóp (modell C)
projektorral vetítette. A gyönyörűen sikerült
felvételek olyan tetszést arattak az üzlet előtt
összegyűlt közönség körében, hogy azok a ve-
títés befejezése után sem akartak távozni.

— Dr. Pescariu János, a megyei Közkör-
ház belgyógyászati osztályának új főorvosa, e
hó 27-től rendeléseit naponta 11—1 és 4—6
óra tette át, Bul. General Dragalina (v. Ad-
ponyi-körut) 4. sz. alatt.

— Vese-, hólyag-, prostata betegek részére
a legtekélyesebben berendezett gyógyintézet a
Park Szanatórium (Budapest, VI., Aréna-ut 84.)
Méréselt ápolási díjak napi 10 pengőtől.

Telefon Lift Szűfűtés Fürdő

UNIVERSAL

Redukált árak Székesfehérvár, Pécs, Győr, Sopron, Székesfehérvár, Pécs, Győr, Sopron

Stada Căbrăveni

Kiszolgálás

A LECSZEBB ÉS LELEGANSABB
MODELLKALAPOK MEGÉRKEZTEK

SUSANNE UJ NEUMAN-HÁZ,
Bulev. Regina Maria No. 9. I. emelet.
Tekintse meg választékos raktárkészletünket.
Bármilyen régi kalapot újjá, divatosá alakítunk
a legújanyasabb árban.

Veszélyben az európai béke!

Londonból jelentik: A Daily Herald
híradása szerint az Anglia és Franciaország
között fennálló feszültség erős mértékben fe-
nyegeti az európai békét. Ugy az olasz—fran-
cia, mint az olasz—jugoszláv határon erős há-
borus készülődések folynak. Egynek sem
áll szándékában megtámadni a másikat, ellen-
ben mindegyik támadást vár szomszédjától.

Lemondott az ír kormány.

Londonból jelentik: Az ír kormány beadta le-
mondását. A Cosgrave-kabinet 1923. óta volt sza-
kadatlanul hivatalban és Európa egyik legrégebb
kormányja.

A szlovák néppárt titkára szenzációs vallomást tett a Tuka-per tárgyalásán.

Pozsonyból jelentik: A Tuka-per mai fe-
lebbviteli tárgyalásán Mohácsék Pál, a
szlovák néppárt volt titkárának vallomását
olvasták fel, amelyet a főtárgyalás alkalmá-
val zárt tárgyaláson tett. A vallomásban Mo-
hácsék kijelenti, hogy Hamzalik József azt
mondotta neki.

fel kell osztani a szlovák néppártot, mert
értesülései szerint Szlovénzsko Magyar-
országhoz kerül vissza.

Hamzalik Stefanik tábornok halálára néve
is tett megjegyzést — mondja a vallomás —
és azt mondotta, hogy Stefanik repülőgépre
nem engedtek nő pilótát, amiből látszik, hogy
a halál nem volt véletlen baleset követke-
ménye.

40 LEI CSAK EGY HÓNAPRA
Könyvet vihet minden napra
LÖBL kölcsönkönyvtárból
Remekírók tárházából

Mozi. Nagy siker

mellett mutatta be tegnap a Select-mozgó az
„Alarcos Venus“ című filmdrámát, amely a
világháborút közvetlenül követő szomorú gaz-
dasági krízis, a valutaértéktelenedés és a
konjunkturák idejéből veszi tárgyát. A fősze-
replők mindannyian, Arlette Marshall, Wlad-
mir Gaidarov, Dita Parlo és Heinrich George a
híres filmszínészek közé tartozk s kiváló játé-
kával a közönség legteljesebb megelégedését
érdemelte ki.

INTERJU MARCONIVAL Egy olasz újságíró bravurja. az »Elektra« csodajacht pazar fedélzetén.

A rádió-telefon nem öli meg a kábelt. — Egyetlen gombnyomással képes
vagyok egy város villanyszolgáltatását, gyárak üzemét, ágyuk és gépjegyek
működését megbénítani.

(Arad, március 28.) Az egyik legnagyobb
olasz napilapnak, a Corriera dela Sera-nak
ma ideérkezett száma színes tollal megír-
ta, hosszú cikket közöl abból az alkalomból, hogy
a világhírű olasz feltalálónak, Marconinak a
Földközi-tengeren horgonyzó Elektra nevű
yachtjáról egy gombnyomással felgyújtotta a
sidney-i kiállítás villanylámpáit és rádiótelefon
segítségével sikerült összeköttetést kapnia
Sidney-vel s a 16.000 kilométeres távolság
dacára teljesen érthető beszélgetést folytathat-
ott az ottani elektrotechnikai kiállítás igazga-
tójával. Nagyjelentőségű találmányának sike-
re az egész világon óriási feltűnést keltett. Az
olasz lap munkatársának sikerült a Duca-degli
Abruzzi kikötőben horgonyzó yachtra feljutni,
ahol hosszas beszélgetést folytatott az olasz
nemzet egyik legnagyobb fiával, Marconival, a
világhírű feltalálóval. Az újságíró érdekes cik-
kében részletesen elmondja, hogy a yachtra,
amely egy egész laboratóriumot rejt magában,
a lehető legnehezebb a bejutás.

Külön órség vigyáz arra, nehogy illeték-
telen egyén lopózhasson fel a hajóra és
különösen az újságírókat akarják távol-
tartani, hogy ezek ne zavarhassák tudó-
mányos munkájában Marconit.

Az olasz újságírónak mégis sikerült. A
pazar fényvel berendezett yacht szalonjában
várakozott Marconira. A szalon falán ott füg-
genek XI. Pius pápa, Vittorío Emanuele, Um-
bertó trónörökös és a Duca dedikált fényké-
pei, amelyeket a világ egyik legnagyobb feltá-
lálójának adtak. Nem sokára nyílt az ajtó és
belépett Marconi. Hosszasan elbeszélgetett az
újságíróval a kísérletének nagy sikeréről, majd

szerepelt indult meg a vita, hogy vajon a rádió-
telefon megöli-e a kábelt?

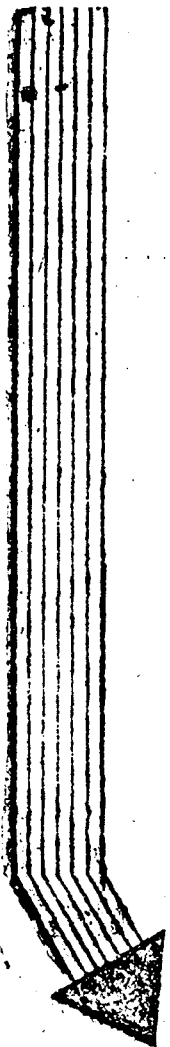
— Az én véleményem szerint — mondot-
ta Marconi — egyelőre még a kábelt nem fog-
ja kiküszöbölni a rádió. Ennek a magyarázata
kézenfekvő. Mindaddig, amíg nem sikerül fel-
találni egy olyan rádiót, amely Hughes-rend-
szerrel lesz felszerelve és a további híreket
azonnal le is írja, a kábelt nem lehet nélkülö-
zni. A technika mai fejlődése és nagy jö-
vője azonban nem ismer lehetetlenséget és
könnyen megtörténhetik, hogy egy szép napon
ez a probléma is megoldást talál.

— Tegnap este egyik új találmányomat
próbáltam ki — folytatta Marconi — és kísér-
letem várakozáson felül sikerült. Egyetlen
gombnyomásra kigyulladt a sidney-i elektro-
technikai kiállításnak 16.000 kilométer távol-
ságban fekvő valamennyi villanylámpája.

Új találmányommal képes vagyok egyet-
len gombnyomásra meggyújtani egy vá-
rosnak összes villanyát és ugyancsak
egyetlen gombnyomással eloltani az égő
villanylámpákat, megállítani a forgalomban
levő villamos kocsikat és minden
gyár üzemét, amelyet villany lát el.

Ez a találmány egyike az utóbbi évek legna-
gyobb fölfedezéseinek. A jövő háborúját fogja
ez eldönteni, illetve megakadályozni, mert
Marconi kijelentése szerint nemcsak a villany-
gépeket képes megállítani, hanem ágyuk, gé-
pjegyek működését is, hasonlóképpen egyet-
len gombnyomással megbénítja. A beszélgetés
során elmondotta még Marconi, hogy renge-
teg találmányon dolgozik és még sok meglepe-
tést fog szerezni a tudományos világnak.

Rettenetes UTAK

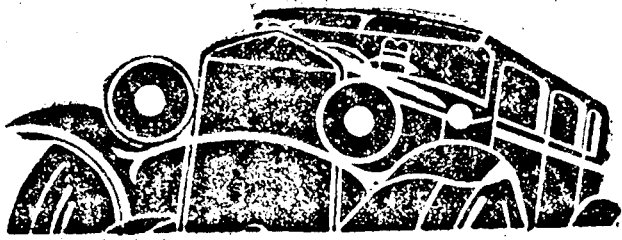
A Chrysler konstrukció a kényelemnek egészen új fajtáját biztosítja

Szűk utcák. Egyik forduló a másik után. Mily biztosan siklik egy Chrysler tova bennük. Mily biztosan kormányozható — még versenytempóban is. Széles rugózás ujszerű gummigyűrtökben.

Rozs, kijárt utak — buckákkal és mélyedésekkel — de egy Chrysler kocsi mint egy óriáshegy siklik el felettük. Zajtól és portól védve pihennek benn az utasok mély kényelmes párnák között — egymás mellett.

utolsó óráját ép-egy évenként mint az első.

Chrysler egy hathengeres motornak és hét csapágyas főtengelynek simaságát nyújtja Önnek. Mechanikus üzemanyagpumpával egybekötött bámulatos vákuumporlasztónak az erejét. Az új Chrysler 4 sebességű sebességváltónak az acceleráció-fokozatát. Chrysler a hidraulikus fék biztos, csuszásmentes hatását nyújtja Önnek. Nagyobb kényelem és több nyugalom, mint valaha.

Chrysler 77. 4 sebességű sebességváltóval, 7 modell.
Chrysler 70. 4 sebességű sebességváltóval, 5 modell.
És a Chrysler 66. 5 modell.

Kérje meg a legközelebbi Chrysler képviselőnél azonnal a három hatalmas Chrysler modellt, 77-70-66 Chrysler '75' Chrysler '65'. A hathengeres Plymouth szintén Chrysler gyármű.

CHRYSLER

AUTO-UNIVERSAL, PALATUL WEISZ, TIMISORA

Rádió műsor.

— Romániai idő. —

SZOMBAT, március 29.

Bucuresti. 17. Könnyű- és román zene. 20 Gramofon. 21. Opera. — Belgrád. 11.30 Gramofon. 13.40. Déli zene. 19. Szórakoztató zene. 21. Kabaré. 23.15. Szükítettés a szerályból egyfelvonásos rádióvigjáték. 23.45. Szállodai zene. — Midland regional. 17.30. A fővárosi munkások zenekarának hangversenye. 19.15. Gyermekek-óra zenével. 20. London Regional. 20.45. A Pattiston szalonzenekar könnyű zenéje. 21.30. London Regional. Utána a megerősített rádiózenekar hangversenye. — Wien. 12. Gramofon. 17.30. A Moravetz-zenekar játéka. 22. Offenbach „Férjurar az ajtó előtt” című egyfelvonásos operettje. Utána a Holzer-zenekar játéka. — Budapest. 10.15. A rádió házi quartettjének hangversenye. 13.05. A m. kir. 1. honvédegyalozezred zenekarának hangversenye. 6.30. A Fejes szalonzenekar hangversenye. 8.10. Basilides Mária, a m. kir. Operaház tagjának dalestje. 8.45. Színműelőadás a Studióban. „Robert és Marianne.” Színmű három felvonásban. Irta Paul Gerald. Utána nagyváradi Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye. 11.30. Gramofonhangverseny. Strauss: Denevér, zenekari felvétel.

VASÁRNAP, március 30.

Bucuresti. 12.20. Déli zene. 17. Könnyű zene és román zene. 20. Román zene gramofonon. 21. Félórás fox-trott. 21.45. Niculescu-Bassu operaénekes dalestje. 22.15. Theodorescu hegödüművész játéka. Belgrád. 11.30. Gramofon. 13.30. Déli zene. 17. Dalok. 17.30. Cigányzene. 18.30. Cigányzene. 19. A Metzger-énekkar hangversenye. 21. Délszláv dalok. 22. Jurenyev zene-művész előadása. Utána séta Európán keresztül. London-Regional. 17.30. Kamarazene. 23.05. Könnyű zene. Milano. 17. Vigjáték. 17.30. Könnyű zene. 17.45. Vegyes zene. 18.30. Házi hangverseny. 20.15. Vacsorai zene. 21—21.30. Operett Torinóból. Utána Torinó. — Nápoly. 22.02. Lehár: „Vigözvegy” című operettje. — Prága. 12.30. Gramofon. 13. Fuvós hangverseny. 15.30. Verdi: „Rigoletto” című négyfelvonásos operája a Nemzeti Színházból. 19. Hangverseny. 20. Szórakoztató zene. 21. Hangverseny. 22. Gramofon. 23.15. Vendéglői zene. — Torino. 17.30. Vegyes zene. 20.15. Vacsorai zene. 21.30. Kvintett. 22. Verdi: „Ernani” című operája a Victor Emánuel-színházból. Utána tánczene. Toulouse. 20. Gramofon. 22.25. Vigopera-részletek. Utána szalonzenekar és dalk. 1.15. Észak-Afrika beszélőújsága, utána gramofon. — Wien. 11.30. Orgonaverseny. 13.45. A Geiger-zenekar. 16.45. A Gangelberger-zenekar játéka. 19.30. Hangverseny. Komauer Edwin C. moll triója és három dala. 21. Az első wieni mandolin-egylet hangversenyének részben való közvetítése. 22.45. Saiten Felix: „Szép lelkek” című vidám egyfelvonásos. Utána a Korngold-jazz játéka. — Budapest. 11. Református istentisztelet. 12. Egyházi népének a Jézus Szent Szive templomból. 1.25. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 5. Rádió Szabad Egyetem. 6.10. Három egyfelvonásos előadás a Studióban. 8. Részletes sporteredmények. 8.10. A 30 éves primási jubileumát ünneplő Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye. 9.30. Hangverseny közvetítése a Zeneművészeti Főiskola nagyterméből. Közreműködik: Hubay Jenő dr., Dohnányi Ernő dr., Stefániai Imre, Kerpely Jenő és a Zeneművészeti Főiskola zenekara. Utána: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.

Elfogultsági indítvány az aradi törvényszék ellen.

Az Ipar- és Népbank jogi képviselője kifogással élt, mert a bíróság egyes tagjai érdekeltek a felszámolás alatt lévő pénzüzetnél. — Május 2-án döntenek az elfogultsági indítvány felett.

(Arad, március 28.) Ma folytatta az aradi törvényszék annak a polgári pernek a tárgyalását, amit a felszámolás alatt lévő Ipar- és Népbank tisztviselői indítottak a felszámoló bizottság ellen nyugdíjigényük megállapítása miatt. A mai tárgyaláson dr. Fischer Jenő a bank képviselőjében elfogultsági indítványt terjesztett elő az aradi törvényszék ellen. A kifogást azmal indokolta, hogy

a törvényszék tagjai között vannak olyanok, kik részvényesek, vagy betétjük volt a felszámolás alatt lévő bankban.

Dr. Sarbu György a tisztviselők jogi képviselője tiltakozott az elfogultsági indítvány ellen és azt hangoztatta, hogy a múlt évben hasonló indítványt terjesztett a bank képviselője a törvényszék ellen, akkor a semmitörvényszék le is tárgyalta ezt az indítványt és az ügy le-tárgyalására az aradi törvényszéket delegálta. Dr. Sarbu kijelentette, hogy ez az újabb indítvány azt a célt szolgálta, hogy az ügyet tovább lehessen húzni. Különben is a bank képviselője nem hivatott elfogultsági indítványt benyújtani. — mondotta dr. Sarbu — mert ha a bírák érdekeltek lennének, akár

mint betétesek, akár mint részvényesek, azt kizárólag a tisztviselők kifogásolhatnák.

A bíróság hosszas tanácskozás után helyt adott az indítványnak és a tárgyalást május 2-ára halasztotta el és ezalatt az illetékes fórum dönteni fog az elfogultsági indítvány felett.

Felmentették a vadászati tanítót a fajtalankodás vádjától.

A bíróság zárt tárgyalást rendelt el. — A felmentő ítélet nem látja bizonyítva, hogy Martin Coriolan erőszakot követett el egy 12 éves kisleányon. — Bosszu műve volt a tanító meg-hurcoltatása.

(Arad, március 28.) Még az elmúlt évben történt, hogy feljelentés érkezett az ügyészséghez Martin Coriolan vadászati tanító ellen, akit azzal vádoltak, hogy egy tizenkét esztendőes kis leány ellen erőszakot követett el.

A feljelentés után megindult a vizsgálat és az ügyészség fajtalankodás miatt vádat emelt Martin ellen. Hónapokon keresztül húzódott ez a feltűnést keltő bűnyű, míg végül ma fő-tárgyalásra került.

A törvényszéki tárgyalóteremben igen sokan jelentek meg ebből az alkalomból, de a közönség csalódottan távozott, mert a törvényszék zárt tárgyalást rendelt el és az elnök kiűrtette a termet.

Zárt ajtók mögött folyt le a tárgyalás, amelynek részleteiről a sajtótörvény rendelkezései következtében nem számolhatunk be. A bizonyítási eljárás befejeztével és a perbeszédék elhangzása után a bíróság tanácskozássra vo-mult vissza, majd nyilvános tárgyaláson hirdette ki az elnök az ítéletet, amely szerint

Martint felmentette a vád alól, mert a bűncselekmény, aminek elkövetése miatt vád alá helyezték, nem nyert bizonyítást.

A bizonyítási anyagból a bíróság úgy látta, hogy az egész bosszu következménye és miután a bűnösségét nem tudta a vádhatóság bizonyítani, a bíróság felmentő ítéletet hozott.

Káli János ma befejezte harmincnapos éhségsztrájkját.

A kommunista propagandával vádolt munkás ügyében április 4-ikére tüzték ki a főtárgyalást. — Káli a 30 napig tartó éhezés nagyon legyengítette.

(Arad, március 28.) Több alkalommal beszámolt az Aradi Közlöny arról, hogy Káli János aradi munkás, akit azzal gyanúsítanak, hogy a munkások között kommunista propagandát folytatott, az aradi ügyészség fogházában éhségsztrájkot kezdeményezett. Huszonnyolc napon keresztül nem vett magához ételmiszert és a huszonnyolcadik napon bejelentette, hogy többet vizet sem iszik. Ez szerdán történt, amikor az ügyészségen egy Astra-gyári munkásokból álló ötven tagú küldöttség kérte Káli szabadlátrahelyezését. A munkásdelegáció közölte akkor, hogy amennyiben nem helyezik Káli szabadlábra, sztrájkot fog kezdeni az Astra-gyár munkássága.

Gitta főügyész azonban kijelentette, hogy a hatóságokat nem lehet terrorizálni és a kérés teljesítését visszautasította.

Káli ügye ma újabb fordulóponthoz jutott el. A törvényszéken április 4-ére kitűzték ügyének főtárgyalását. Amikor ezt közölték Kálival,

a harminc napja éhező munkás bejelentette, hogy a sztrájkjal felhagy.

Orvosi intézkedésre az erősen legyengült Kálinak ma csak tejet és teát adtak és még egy-két napon keresztül csakis folyékony ételeket fog kapni, nehogy a teljesen kimerült és az éhezéstől legyengült szervezetet a hirtelen étkezés megtámadhassa.

KÖZGAZDASÁG.

Ezentul a nyomdák is fizetnek forgalmiadót

Az iparos keresetének negyedrésze az államkincstárba vándorol. — Megkezdődött a megyei forgalmi adók kivétele.

(Arad, március 28.) Több alkalommal rámutattunk arra, hogy az új forgalmiadó törvény milyen súlyos terheket jelent különösen az iparostársadalomra, akiknek adója az elmúlt évvel szemben mintegy tizenegy százalékkal emelkedett. Sémleges, hogy a globális adóalapot veszik irányadónak és ezen adóalap ötszörösének 2,2 százaléka a minimális forgalmi adó, ami 11 százaléknak felel meg. Ha most ehhez hozzászámítjuk a tizenkét százalékos jövedelmi adót és a tíz százalékos „spor“-t, ami mintegy egy százalékos adóemelésnek felel meg, akkor a legnagyobb magasságba felszított adóalapnak 24 százalékat kell adóba fizetnie

az iparosnak, akinek így keresete negyed része az államkasszába vándorol.

A legtöbb esetben leszállítja az adóalapot az aradi felelősi bizottság.

(Arad, március 28.) Március 26-án kezdte meg működését Aradon az adófelelősi bizottság, amelyben a kincstár képviselőjében Caba Gyula pénzügyigazgató, az adófizetők, illetve a Kereskedelmi és Iparkamara delegátusaként Zima Tibor és a törvényszék megbízásából pedig Orezeanu tanácselnök és Ramonceanu törvényszéki bíró felváltva foglalnak helyet. A bizottság délutánonként működik a pénzügyigazgató szobájában és naponta átlag 30-35 felelősi ügyében döntött.

Ma az aradi szabók és varrónők adófelelősi bizottságával foglalkoztak. Az Aradi Közlöny munkatársa érdeklődött Caba Gyula pénzügyigazgatónál a bizottság eddigi működése felől. Kérdésünkre Caba Gyula pénzügyigazgató kijelentette, hogy a legtöbb esetben kisebb-nagyobb leszállításokat eszközölt a bizottság és minden indokolt esetben helyt adott az adófizetők felelősi bizottságának. A bizottság előtt mondhatni valamilyen adófizető rámutatott a súlyos gazdasági helyzetre és azt hangoztatta, hogy méltánytalanul túlságosan magasán állapította meg az adókivető bizottság az adóalapot. És miután az iparkamara delegátusa minden alkalommal erősen sikrasszalott az adófizetők érdekében, Caba Gyula kijelentése szerint, a bizottság a legtöbb esetben kénytelen volt az adóalapot leszállítani.

= Helyi valutáarak. Valuták: Budapest Lei 29.60, Bécs 23.90, Berlin 40.25, Zürich 32.60, Páris 6.60, Prága 5.00, New-York 168, Milánó 8.90, London 817, Belgrád 2.98. — Devizák: Budapest Lei 29.50, Bécs 23.74, Berlin 40.15, Zürich 32.61, Páris 6.63, Prága 5.00, New-York 168.25, Milánó 8.84, London 817.50, Belgrád 2.98.

= Hírek a gabonapiacról Bucurestiből jelentik: A gabonapiac továbbra is szilárd. Brai-laban a tengeri vagonja 31.000 lej, az árpé 30.000 lej. Nagy kereslet mutatkozik kávék nélküli. Az emelkedés Budapestről jön.

Most újabb rendelet érkezett Bucurestiből a pénzügyigazgatósághoz.

A pénzügyminiszter elrendelte, hogy a nyomdák is tartoznak forgalmi adót fizetni, ők azonban nem pauszálösszegben fizetik a forgalmi adót, hanem kötelesek forgalmiadó-regisztereket vezetni.

A forgalmi adók kivétele a napokban kezdődött meg. Perceptorátusokként állapítja meg a bizottság azoknak forgalmi adóját, akik pauszálösszegben fizetik azt. A bizottság Aradon működik és itt veti ki a forgalmi adót. Eddig hat aradmegyei perceptorátus területére vették ki a forgalmi adót, a kivételek azonban még folyamatban vannak és ha az aradmegyeikkel végeztek, csak azután kerül sor az aradi kivételekre.

= Az Arad—Csanádi Gazdasági Takarékpénztár évi rendes közgyűlését folyó hó 29-én, szombaton délután fél 5 órakor tartja meg a pénzügyintézet székházában.

= Állandó mezőgazdasági kiállítás. Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi miniszter állandó mezőgazdasági kiállítás rendezését vette tervébe. Elhatározta továbbá, hogy évenként nemzetközi kiállítást is rendez.

= Hat százalék a magyar leszámítolást kamatláb. Budapestről jelentik: A Nemzeti Bank ma esti ülésén a leszámítolási kamatlábat 6 és fél százalékról 6 százalékra szállította le.

Letartóztattak egy brassói kereskedőt, aki 200.000 lejt adott a megszökött Tiberiu Vornicnak.

Bucurestiből jelentik: Az ilfovi törvényszék III. szekciójának vizsgálóbírója letartóztatta Molnár Ágoston brassói kereskedőt, aki 200.000 lejt adott Tiberiu Vornicnak tizennégy erdőkizűtlási végzésre. Molnár elmondotta, hogy amíg meg tudta, hogy a végzések hamisak, ő maga tett elsőnek feljelentést a földművelésügyi minisztériumban. A 200.000 lejre vonatkozólag kijelentette, hogy azt törlesztési díj fejében adta Vornicnak.

Április 1-én

új előfizetést nyitunk

az „Aradi Közlöny“-re

Kérjük azokat az előfizetőket, akiknek előfizetése lejárt, vagy hátralékban vannak, hogy sürgősen ujjtsák meg előfizetésüket, illetve egyenlítsék ki tartozásukat, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

AMIG ÖN ALSZIK
DARMOL
DOLGOZIK

Ma este mielőtt lefekszik, vegyer be D a r m o l-t és holnap reggel jó kedvvel és friss erővel ábród. A' matlansága, idegessége, fej- és derékfájdalmait, valamint gyermekeinek csalánkiütése ugyanis nagyon sok esetben a székrekedés következménye. Ezért van szüksége önnek és gyermekeinek D a r m o l-ra, az enyhe és biztos hatású csokoládés hashajtóra. Kifejezetten D a r m o l-t kérjen, mert csak a D a r m o l hozza meg önnek és családjának a várva-várt enyhülést. Egy próbacsomag meg fogja Önt erről győzni.

Letárgyalta a megyei interimár bizottság a községi választások ellen beadott kontesztációkat.

(Arad, március 28.) A megyei interimár-bizottság mai ülésén különböző községi választások ellen beadott felelőzéseket tárgyalta le. Aಿದೆsti községben Avisalon Tripa és társai nyújtottak be felelőzést. Az ülésen megállapították, hogy a törvényszék még nem készítette el a választásról szóló jegyzőkönyvet s ezért elhatározták, hogy átírják ezügyben a törvényszékhez, miután a jegyzőkönyv nélkül nem tudnak dönteni a felelőzés felett.

Cuied községben lezajlott választás ellen Bulzan Pál és társai felelőztek, azonban tegnap visszavonták felelőzésüket és így a választás jogerős lett. Ugyanez a helyzet Cociuba községnek ahol Gombos Florea és társai felelőztek, valamint Volvodeni községnek. A déznai választások ellen Milian György és társai nyújtották be kontesztációt, amelyet azonban, mint akapalant elutasítottak. A monyorói községi választás ellen Lucea Miron és társai felelőztek, ezt szintén elutasította az interimár-bizottság. Stanu Todor és társai a Seleus községben történt választást felelőzték meg, Prajestiben Jurcan Ágoston és társai felelőztek, mindkettőt elutasították.

Radesti községben Ghis Vazul és társai azon a címen felelőztek, hogy az egyik bírójelölt ígérettel csábította a szavazókat, adják le az ő listájára szavazatukat. Megállapítást nyert, hogy ez nem semmisségi ok és ezért elutasították a felelőzést. Rosia községben Jov István és társai azon a címen nyújtottak be kontesztációt, hogy az urna nem volt lepecsételve. Miután nem tudták állításukat beigazolni, a kontesztációt elutasították. Ugyancsak elutasították Voicu György és társai felelőzését a nadalbesti-i községi választások eredménye ellen.

A vigjátékiró és a pesti fogorvosok pere.

Felmentették Fodor Lászlót a rágalmazás vádjától. — Tulérezékeny a Fogorvosok Szövetsége.

Budapestről jelentik: Érdekes ügyet tárgyalt ma a törvényszék Török-tanácsa, amely előtt vádlotként Fodor László, az ismert magyar vigjátékiró állott. Fodort a Fogorvosok Szövetsége állította bíróság elé rágalmazás címén, azzal az indoklással, hogy a „Bölcsődal“ című darabjában sértően nyilatkozik a fogorvosokról. Az egyik szereplő ugyanis otthagyja a tudományos orvosi pályát és azt mondja:

— Elmegyek plombálni, hogy eltarthassak egy nőt.

Ezt a kitélt találták sértőnek a fogorvosok. A mai tárgyaláson a bíróság felmentette Fodort és kimondotta, hogy a darabban mincsem semmi sértő a fogorvosok testületére nézve, amelyet tulérezékenynek deklarált az ítélet.

A szerkesztésért ideiglenesen
SALGO HENRIK
felel.

